Festival gewijd Hubert Booi

Hubert Booi werd in 1919 op Bonaire geboren, maar woont sinds 1937 op Aruba. Hij werd door de fraters voorbereid om priester te worden. Hij leerde Latijn bij Pater Rogmans op Noord. Maar tot een priesterwijding kwam het niet.

Booi had diverse functies. Hij werkte op het postkantoor, werd employee bij de Hollandsche Bank Unie, boekhouder bij het W.E.B. en in het begin van de jaren zestig was hij achtereenvolgens waarnemend hoofd van het Toeristenbureau en waarnemend hoofd van de Arubaanse voorlichtingsdienst (naast de bekende dichter Nicolas A. Piña). In 1963 werd hij hoofd bureau Cultuur en Opvoeding en in 1978 hoofd Instituto di Cultura, een functie die hij tot zijn pensionering in 1980 uitoefende.

Hubert Booi is vooral bekend geworden als promotor van het cultureel leven en het Papiaments. Hij was mede-oprichter van de Arubaanse Kunstkring en bestuurslid van de Sociedad Bolivariana. Hij speelde toneel in bij voorbeeld het bekende stuk No casa nunca. Daarnaast is hij kenner van talen. Hij leerde zich zelf Russisch vanuit een contraststudie met het Papiaments. Ook is hij auto-didactisch schilder. In zijn leven reisde Hubert Booi veel en voelde zich als talenkenner kosmopoliet, maar behield veel aandacht voor Aruba.

Als dichter beoefende hij het Papiaments op een manier die Cola Debrot tot de uitspraak bracht 'in het vloeiende adagio-ritme dat wij reeds kennen van Juan de Castellanos uit de zestiende eeuw.'

Veel werk van Hubert Booi ligt nog ongepubliceerd in de BNA-collectie van Ito Tromp, waaronder veel (gelegenheids)poëzie, liederen en twee vertalingen: Un soño riba bispu di Pasku (Christmas Carroll) en een beginfragment van Romeo y Julieta (Romeo and Juliet). Booi schreef veel liederen voor Padu Lampe en is ook de auteur van het Bonaireaanse volkslied.

Enkele werken zijn: Triunfo di un piskadó, E perla di Caribe (musical), Golgotha, Muchila en Amor di Kibaima.

Het werk van Hubert Booi beweegt zich voornamelijk rond enkele thema's. Dat is dan allereerst de ontwikkeling van het Papiaments. Hij gaf vele cursussen Papiaments en lezingen voor radio en televisie over taal en cultuur. Bekend was het programma 'Nos tera'. Booi was lid van de spellingscommissies Daantje en Maduro. Zijn grote aandacht voor de eigen taal blijkt ook wel toen hij al in 1955 samen met frère Alexius en diens Trupialen een musical in het Papiaments opvoerde, ondanks de op dat moment dominante Nederlandse invloed. De in Club San Francisco gehouden lezing 'Ensayo riba Papiamento' werd in de dagbladen opgenomen.

Een tweede thema is in het algemeen het grote gevoel voor de traditionele cultuur en meer specifiek de thematiek van het grootse indiaanse verleden van Aruba. Een thema dat Booi echter wel met humor bracht en twee schepjes zout.

Amor di Kibaima werd 16 december 1969 ter gelegenheid van het tweede lustrum van het Colegio Arubano opgevoerd, en haalde daarna in totaal vijftien voorstellingen: elf op Aruba; vier op Curaçao.

Henry Habibe wees in een recensie op het magistrale taalgebruik, de muzikaliteit ervan in de gedichten, de humor, de spanningsopbouw in de verhalen. Hij rangschikte Booi's werk bij de 'literatura indianista' en vond er een diep gevoeld nationalisme en persoonlijke identificatie met de indiaan in.

Aan Hubert Booi is het negende internationale toneelfestival dus terecht opgedragen. Hij is typisch een van die dichters die steeds weer algemeen genoemd wordt, maar vervolgens heel weinig wordt bestudeerd. Met de aandacht die persoon en werk deze week via diverse media krijgen is daar nu gelukkig verandering in gekomen.

Wim Rutgers

Amigoe. - (maandag 26 september 1994). p.5